

VÝROČNÁ SPRÁVA 2017

| TR SR |

TLAČOVO-DIGITÁLNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

AONE

ASOCIÁCIA
NA OCHRANU
NOVINÁRSKEJ
ETIKY

REŠPEKTUJEME
ETICKÝ KÓDEX NOVINÁRA

WE ABIDE BY THE CODE
OF JOURNALISTIC ETHICS

ELFOGADJUK AZ ÚJSÁGÍRÓK
ETIKAI KÓDEXÉT

Etický kódex novinára

Preambula

Asociácia na ochranu novinárskej etiky v Slovenskej republike

- vzdávajúc úctu honorom prvého Etického kódexu z roku 1990 Slovenskému syndikátu novinárov a Zväzumu vydavateľov periodického tlače,

- nadväzujúc na Etický kódex novinára účinný od roka 2011,

- rešpektujúc zmeny v mediálnom prostredí,

- vnímajúc ohrozenie mravných a hodnotových štandardov novinárskej práce,

- rešpektujúc význam existencie etických pravidiel pre novinársku prácu aj pre slovenské mediálne prostredie,

príjma Etický kódex novinára (ďalej len „Etický kódex“) na základe dohody a súhlasu Asociácie vydavateľov tlače (Zväzumu vydavateľov periodického tlače), Slovenského syndikátu novinárov a Interactive Advertising Bureau Slovakia (IAB Slovakia) (reprezentant internetových médií) ako vyjadrenie záväzných etických štandardov pre novinársku prácu.

I. Účel

1. Účelom tohto Etického kódexu je:

a) stanoviť záväzné pravidlá správania pre fyzické osoby a právnické osoby, ktoré vydávajú periodickú alebo neperiodickú tlač v printovej alebo digitálnej verzii určenú pre šírenie v Slovenskej republike (ďalej len „médiom“), redakcie periodického a neperiodického tlače v printovej alebo digitálnej verzii určenú alebo šírenú v Slovenskej republike (ďalej len „redakcia“) a fyzické osoby, ktoré vykonávajú povolanie/činnosť písucého novinára v Slovenskej republike (ďalej len „novinár“), tlačové agentúry pôsobiace v Slovenskej republike, poskytovateľov informačných služieb, internetové portály, redakcie, či jednotlivcov, ktorí sa rozhodnú k nemu prístupíť,

b) slúžiť ako návod pre fyzické a právnické osoby (ako napr. redaktorov, komentátorov, editorov, kameramanov, fotografov, grafikov, blogerov), ktoré sa podieľajú na utváraní mediálnych obsahov šírených na verejnosti bez ohľadu na použítú technologickú platformu,

c) zabezpečiť, aby všetok obsah publikovaný v printe a na internete bol v súlade so všeobecné záväznými predpismi SR a v súlade s dobrými mravmi.

d) informovať verejnosť o etických pravidlách novinárskej práce.

2. Prístupenie k Etickému kódexu nebráni médiu alebo redakcii aplikovať popri Etickom kódexe aj vlastné etické pravidlá, ktoré neodporujú Etickému kódexu.

II. Základné princípy práce novinára

1. Pre prácu novinára sú prvoradá hodnoty osobnej slobody, spravodlivosti a slušnosti. Vo svojej práci sa snaží o presadenie týchto hodnôt v spoločnosti.

2. Hlavnými zásadami, ktorými sa novinár riadi vo svojej práci, sú nestrannosť, vyváženosť, objektivita, čestnosť, pravdivosť, zodpovednosť a dôsledné overovanie faktov.

3. Novinár dbá o to, aby všetky jeho verejné prejavy neodporovali základným princípom novinárskej práce ustanoveným v ods. 1 a 2 tohto článku.

4. Novinár publikujúci na internete je viazaný aj Kódexom preberania obsahu na internete IAB Slovakia, ktorý bol schválený Valným zhromaždením Zväzumu vydavateľov tlače pre internetovú reklamu IAB Slovakia 21. januára 2015.

III. Novinár a verejnosť

1. Novinár je povinný dôbeľne si overiť každú informáciu, ktorú zverejní. Informácie si spravidla overí aspoň z dvoch od seba navzájom nezávislých zdrojov.

2. Novinár je povinný vždy uvádzať zdroj svojich informácií, ak nie sú tieto informácie všeobecne známe, alebo sa nepovažujú za všeobecne známe v odvetvi, ktorému sa novinár venuje. Zdroj neuvádza v prípade použítia utajeného alebo dôverného zdroja. Takýto zdroj môže použiť v súlade s ustanoveniami tohto Etického kódexu o využití mimoriadnych zdrojov.

3. Novinár alebo médium nezverejňuje žiadne informácie, o ktorých vie, že sú nepravdivé. Pravdivé informácie vychádzajú z faktov a ich objektívnej interpretácie, s prihliadnutím na skutočný kontext popísaného deja, bez skresľovania objektívnej reality a zamiešavania (spomenutia) častí existujúcich faktov a súvislostí.

4. Za pravdivosť a správnosť textových, zvukových, zvukovoobrazových a obrazových agentúrnych informácií zodpovedajú agentúry a novinári nemajú povinnosť ich overovať. V prípade pochybností o správnosti údajov z agentúrneho servisu je novinár povinný informáciu overiť u ďalšieho nezávislého zdroja.

5. Novinár nikdy nemanipuluje s textovými, obrazovými, zvukovoobrazovými či zvukovými

On-line prihlasovanie k etickému kódexu

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2017

Tlačová rada Slovenskej republiky v roku 2017 – (šestnástom roku svojej existencie) prešla rozšírením právomocí a transformáciou na Tlačovo-digitálnu radu Slovenskej republiky. Rozšíril sa aj počet členov TR SR zo 7 na 9. Skončil sa mandát člena TR SR JUDr. Eduarda Bárányu, DrSc., ktorého v TR SR nahradil JUDr. Marek Ogurčák a z pozície predsedu TR SR odstúpil koncom roka predseda TR SR Július Lőrincz, ktorý sa vzdal aj členstva v Rade.

Rozšíril sa aj počet členov zakladateľa TR SR – Asociácie na ochranu novinárskej etiky, do ktorej pristúpila IAB Slovakia – Interactive Advertising Bureau. Novými členmi TR SR sa v októbri 2017 stali: Mgr. Alena Pániková, PaedDr. Pavol Múdry a Mgr. Valér Kot.

TR Slovenskej republiky (ďalej len „Rada“) pôsobila od začiatku roka 2017 v tomto zložení:

Július Lőrincz – predseda do 12. 12. 2017, JUDr. Ing. Andrej Schwarz LL.M. – podpredseda, ďalej členovia Rady JUDr. Eduard Bárány DrSc. (jeho mandát bol ukončený v máji 2017), Mgr. Tomáš Kamenec, JUDr. Peter Kerecman, PhD., Mgr. Ivana Potočnáková, Ing. Ivan Podstupka. Od mája sa členom TR SR stal JUDr. Marek Ogurčák a od októbra Mgr. Alena Pániková, PaedDr. Pavol Múdry a Mgr. Valér Kot. Z pozície predsedu TR SR zo zdravotných dôvodov odstúpil dňa 12. 12. 2017 predseda TR SR Július Lőrincz, ktorý sa zároveň vzdal členstva v Rade. Za podpredsedu TR SR bol zvolený Ing. Ivan Podstupka. Vo funkcii tajomníčky Rady pôsobí Ing. Eva Pauliaková MBA.

PREHĽAD ČINNOSTI

Rada zasadala v roku 2017 celkom trikrát (1. marca 2017, 12. septembra 2017 a 12. decembra 2017). Využila aj možnosť hlasovať „per rollam“.

ODPORCOM VYSLOVILA RADA:

3× upozornenie

1× znepokojenie

3× zastavené konanie, TR SR žiadosti odmietla

3× Rada usúdila, že nebol porušený Etický kódex novinára

PREHĽAD SŤAŽNOSTÍ, O KTORÝCH RADA V ROKU 2017 MERITÓRNE ROZHODLA:

Podnet č. k. 01/2017

Sťažovateľ: Generálna prokuratúra SR

Odporca: týždenník Plus 7 dní, vydavateľ News and Media Holding a.s. Bratislava

TR SR dostala podnet na porušenie Etického kódexu novinára v týždenníku Plus 7 dní v článku „Horúci zemiak Mello“ zo dňa 24. 11. 2016. TR SR konštatovala, že tvrdením „hovorkyňa Generálnej prokuratúry Andrea Predajňová na otázky týždenníka Plus 7 dní neodpovedala a nebrala ani telefón“ došlo k porušeniu čl. II. bod 2 a čl. III. Bod 3 Etického kódexu novinára. TR SR konštatovala, že vo zvyšku zverejnením článku „Horúci zemiak Mello“ v týždenníku Plus 7 dní dňa 24. 11. 2016 k porušeniu Etického kódexu novinára nedošlo.

Tlačová rada vyslovuje vo vzťahu k porušeniu kódexu vyslovenému v bode 1. upozornenie.

Podnet č. k. 02/2017

Sťažovateľ: Ing. Vladimír Š, Košice.

Odporca: Humor v krížovkách, vydavateľa SUBAKOprint s.r.o. Prievidza

TR SR bola doručená sťažnosť Ing. Vladimíra Š. z Košíc, ktorý upozornil na vulgárny a negustiózny obsah tajničiek, ktorých motívy sú sexistické resp. násilnícke v periodiku Humor v krížovkách č. 6/2016. TR SR rozhodla, že sťažnosť je oprávnená. Odporca porušil Etický kódex novinára v článku II odseku 1.; Pre prácu novinára sú prvoradé hodnoty osobnej slobody, spravodlivosti a slušnosti. Vo svojej práci sa snaží o presadenie týchto hodnôt v spoločnosti“ a v článku IV., odsek 3: Novinár nepodnecuje nenávisť, diskrimináciu, ani stereotypy založené na rase, náboženskom vyznaní, etnickom pôvode, veku, sociálnom postavení či sexuálnej orientácii.“

Redakcii vyslovuje znepokojenie.

Podnet č. k. 03/2017

Sťažovateľ: Ing. Ján Š., Dolný Kubín

Odporca: týždenník MY Oravské noviny – Naša Orava, vydavateľa Petit Press a.s.

TR SR bola doručená sťažnosť Ing. Jána Š z Dolného Kubína, na porušenie Etického kódexu novinára týždenníkom MY Oravské noviny – Naša Orava, vydavateľa Petit Press a.s., ktorý uviedol v článku „ Spor medzi OFZ a aktivistom skončil na súde. Ide o skládky“, publikovanom v 49. čísle týždenníka ročníka 2016 nepravdivé, vymyslené, neobjektívne informácie.

Tlačová rada tento podnet ako aj predmetný článok preskúmala a dospela k rozhodnutiu, že v ňom nedošlo k porušeniu Etického kódexu novinára.

Podnet č. k. 04/2017

Sťažovateľ: Marián M., Púchov

Odporca: Púchovské noviny, vydavateľa MEDIAL Púchov s.r.o.

TR SR dostala podnet, v ktorom sťažovateľ Marián M. z Púchova žiada jednak prešetriť postup odporcu – Púchovské noviny, ktorých Vydavateľom je MEDIAL Púchov s.r.o., ktorý mu odmietol uverejniť platenú inzerciu a jednak odporcom uverejnený text „Prečo Púchovské noviny neposkytujú priestor Mariánovi Mišúnovi?“ v Púchovských novinách č. 3 na str. 15 z 24.januára 2017. TR SR poučila sťažovateľa, že o obsahu periodickej tlače rozhoduje vydavateľ slobodne a preto jeho odmietnutie príspevkov, či inzercie podľa jeho výberu nemôže byť preskúmané z hľadiska zásad novinárskej etiky stanovených Etickým kódexom novinára a tiež právomoc TR SR je vymedzená v rokovacom poriadku, ktorý jej neumožňuje zaoberať sa sťažnosťami, ktorých podstata spočíva v neuvyverejnení textov či inzercie osôb, ktoré sa s takouto žiadosťou, či objednávkou, obrátili na vydavateľa, šéfredaktora, či redakciu periodickej tlače a nebolo im vyhovené. Vzhľadom na to, že sťažovateľ v druhej časti sťažnosti týkajúcej sa článku neuviedol, ktorými konkrétnymi časťami článku vo vzťahu k sťažovateľovi malo dôjsť k porušeniu zásad novinárskej etiky stanovených Etickým kódexom, vyzvala Rada sťažovateľa na doplnenie jeho sťažnosti.

Sťažovateľ svoju sťažnosť doplnil a Rada posudzovala jeho sťažnosť či došlo k porušeniu čl. II bod 2, čl. IV. bod 3 a konštatovala, že k porušeniu Etického kódexu novinára nedošlo.

Podnet č. k. 05/2017

Sťažovateľ: Mgr. Marián M., Púchov

Odporca: Púchovské noviny, vydavateľa MEDIAL Púchov s.r.o.

TR SR dostala podnet sťažovateľa Mgr. Mariána M. z Púchova na porušenie novinárskej etiky uverejnením článku „ Marián Michalec mení zamestnanie“ v týždenníku Púchovské noviny č. 30 zo dňa 6. 9. 2016.

Rada po preskúmaní podnetu skonštatovala porušenie Etického kódexu novinára v čl. II. ods. 2 a čl. III. ods. 1 Etického kódexu novinára a vyslovila redakcii Púchovských novín v tejto súvislosti upozornenie.

Podnet č. k. 06/2017

Sťažovateľ: Adrian B. zastupovaný AK Homola, Bratislava

Odporca: MY – Nitrianske noviny, Nitra vydavateľa Petit Press a.s.

Tlačovej rade bola doručená sťažnosť z AK Homola, týkajúca sa článkov: „Sused strieľa a hádže po nás výkaly, no polícia to roky nerieši“. Dňa 20. 02. 2017, „Zúfalí susedia: Sused po nás strieľa a hádže po nás výkaly, no polícia to roky nerieši“ (21. 02. 2017) a „Prokuratúra siPosvieti na policajtov za neriešenie strieľajúceho suseda“ (07. 03. 2017) v týždenníku MY – Nitrianske noviny resp. na internetovom Portáli www.nasanitra.sme.sk. Pôvodne zaslaná sťažnosť bola na žiadosť TR SR doplnená.

Rada po preskúmaní dospela k záveru, že došlo k porušeniu čl. V bod 1 Etického kódexu novinára a vyslovuje v súvislosti s uvedeným konaním odporcu upozornenie.

Podnet č. k. 07/2017

Sťažovateľ: Mestské zastupiteľstvo v Stupave

Odporca: Stupavské noviny, mesačník, Stupava

TR SR bol doručený list prednostu MÚ Stupava so žiadosťou o preskúmanie, či nedošlo k porušeniu Etického kódexu uverejnením článku primátora Romana Maroša s názvom „Pôvodný návrh rozpočtu poslanci neschválili“ v Stupavských novinách č. 1/2017.

TR SR po preskúmaní podnet odmietla.

Podnet – žiadosť o obnovu konania 10/2014

Sťažovateľ: Bytové družstvo Humenné

Odporca: Podvihorlatské noviny, vydavateľa LINI PRESS s.r.o. Humenné

TR SR bola doručená žiadosť o obnovu konania. Podľa § 11 Rokovacieho poriadku TR SR je obnova ukončeného konania prípustná iba na žiadosť navrhovateľa alebo odporcu a iba v prípade, ak sa vyskytnú také nové skutočnosti, ktoré sú samy alebo v spojení s predchádzajúcimi podkladmi dostatočné na prijatie podstatne iného rozhodnutia.

TR SR návrhu navrhovateľa na obnovu konania nevyhovuje.

Podnet č. k. 08/2017

Sťažovateľ: Národná banka Slovenska Bratislava

Odporca: Denník Nový Čas, vydavateľa Ringier Axel Springer Slovakia a.s.

Sťažovateľ sa obrátil na TR SR s podnetom, že uverejnením článku „Podozriví sú šéfovia NBS“zo dňa 16. 6. 2017 došlo k porušeniu Etického kódexu novinára publikovaním nepravdivých informácií.

TR SR po preskúmaní skonštatovala, že k porušeniu Etického kódexu novinára nedošlo.

Podnet č. k. 09/2017

Sťažovateľ: PaedDr. Alena R. Košice

Odporca: Korzár, denník vydavateľa Petit Press a.s.

TR SR bola doručená sťažnosť PaedDr. Aleny R. z Košíc na porušenie zásad novinárskej etiky v článkoch publikovaných v printovej aj internetovej verzii denníka Korzár: „Zabával sa v nočnom bare, potom ho zabil. Nahú mŕtvolu našli za hranicami“ zo dňa 8. 6. 2017 ako aj článku „Chcel dievča za 200 eur, stálo ho to život“ zo dňa 18. 8. 2017 publikovaním neúplných, neobjektívnych a nevyvážených informácií. TR SR konanie v časti článku „Zabával sa v nočnom bare, potom ho zabil. Nahú mŕtvolu našli za hranicami“ uverejneného v denníku Korzár dňa 08. augusta 2016 zastavuje. V druhej časti podnetu týkajúcej sa článku „Chcel dievča za 200 eur. Stálo ho to život“ uverejneného v denníku Korzár dňa 18. 08. 2017 došlo k porušeniu článku II ods.1 Etického kódexu novinára.

Vzhľadom na zaslaný list šéfredaktora Korzára o prijatých opatreniach do budúcnosti sa členovia TR SR rozhodli sankciu neudelieť.

INÉ AKTIVITY RADY

- Príprava a realizácia transformácie Tlačovej na Tlačovo-digitálnu radu Slovenskej republiky, aktualizácia Etického kódexu novinára, Štatútu TR SR a Rokovacieho poriadku TR SR.
- Písomné stanovisko predsedu TR SR týkajúce sa vydávania Detsvianskych novín adresovaný Mestskému úradu v Detve.
- Písomné stanovisko predsedu TR SR na otázku Ing. Vladimíra Š. z Košíc týkajúcu sa TR SR.
- Prvé historické stretnutie šéfredaktorov významných slovenských periodík s členmi TR SR dňa 1. 3. 2017.
- Expertné stretnutia členov TR SR s prizvanými odborníkmi, odborné diskusie k aktualizácii Etického kódexu novinára, Štatútu a Rokovacieho poriadku Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej Republiky.
- Nový design manuál Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky.
- Aktualizácia www.trsr.sk.
- On-line možnosť prihlasovania k Etickému kódexu novinára na www.trsr.sk.
- Televízia TA3 – predseda TR SR Július Lőrincz ako hosť v relácii o novinárskej etike.
- Predseda TR SR Július Lőrincz v besede Rádia Slovensko Z prvej ruky (9. októbra) na tému: „Križové vlastníctvo médií a ako mu zabrániť“.
- Písomné stanovisko predsedu TR SR na žiadosť o odborné stanovisko k schválenému Štatútu Stupavských novín a k neredakčnému vydaniu Stupavských novín.
- Podnet - Žiadosť o prehodnotenie rozhodnutí (obnovu konania) č. 2/2011, 6/2011 a 15/2016 Sťažovateľ: Mgr. Miron K., Bardejov, šéfredaktor a vydavateľ týždenníka Bardejovské novosti TR SR bola doručená žiadosť o prehodnotenie rozhodnutí (obnovu konania) č. 2/2011, 6/2011 a 15/2016 od šéfredaktora a vydavateľa Týždenníka Bardejovské novosti Mgr. Mirona K. z Bardejova. Na túto sťažnosť odpovedal z poverenia TR SR listom predseda TR SR Július Lőrincz, ktorý sťažovateľovi oznámil, že TR SR nevyhovuje jeho žiadosti o obnovu konaní o rozhodnutiach TR SR 2/2011, 6/2011 a 15/2016, keďže sa nevyskytli žiadne nové skutočnosti, ktoré by samy alebo v spojení s predchádzajúcimi podkladmi boli dostatočné na prijatie podstatne iného rozhodnutia.
- Okrem toho bolo TR SR doručených 8 čiastkových podnetov, ktoré nespĺňali požadované náležitosti. Sťažovatelia ich ani po upozornení nedoplnili a podnety sa nedostali na rokovanie TR SR.

Medializácia činnosti Rady – televízna diskusná relácia s predsedom TR SR o novinárskej etike v TA3, článok v Stratégie, Fórum, publikované rozhodnutia, rozhlasová beseda v Rádiu Slovensko...

ZÁVER

Na záver výročnej správy za rok 2017 s radosťou konštatujeme, že sa podarilo zlepšiť komunikáciu s vydavateľmi, získať odpovede na výzvy k podnetom, ako aj zvýšiť počet uverejnených rozhodnutí v dotknutých médiách a tak zvýšiť účinnosť a dosah rozhodnutí prijatých TR SR ako aj jej vážnosť a úctu. Podarilo sa zorganizovať historicky prvé stretnutie šéfredaktorov popredných slovenských periodík s členmi TR SR a transformovať Tlačovú radu SR na Tlačovo-digitálnu radu Slovenskej republiky.

Na úplný záver sa žiada poďakovať sa za celoročnú dobrovoľnú, čestnú a zodpovednú prácu váženým členom Rady: Július Lőrincz – predseda, JUDr. Ing. Andrej Schwarz, LL.M. – podpredseda, Ing. Ivan Podstupka – podpredseda, JUDr. Eduard Bárány, DrSc., Mgr. Tomáš Kamenec, JUDr. Peter Kerecman, PhD., Mgr. Ivana Potočňáková i novému členovi JUDr. Marekovi Ogurčákovi. Poďakovanie patrí aj tajomníčke TR SR Ing. Eve Pauliakovej, MBA. Obohatením a zdrojom nových podnetov pre prácu TR SR sú aj jej traja noví členovia: Mgr. Alena Pániková, PaedDr. Pavol Múdry a Mgr. Valér Kot.

TR SR

TLAČOVO-DIGITÁLNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

2017

TR SR

TLAČOVO-DIGITÁLNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tlačovo-digitálna rada Slovenskej republiky

Župné námestie 7, 811 03 Bratislava, Slovenská republika

e-mail: info@trsr.sk

www.trsr.sk